

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

ชาวสวนผลไม้กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีจำนวนมากที่สุดโดยชาวสวนร้อยละ 50.7 มีสภาพพื้นที่สวนผลไม้เป็นที่ดอน และ ร้อยละ 78.4 อาศัยน้ำชลประทานจากเขื่อนมาใช้ในสวน ร้อยละ 70.0 มีเครื่องพ่นยา ร้อยละ 62 มีมอเตอร์ไซค์เป็นพาหนะขนส่งผลผลิตและร้อยละ 71.6 ให้น้ำตามร่อง นอกจากนี้ชาวสวนยังมีลักษณะและวิธีการใช้สารเคมีโดยชาวสวนร้อยละ 58.1 เลือกช่วงเช้าและเย็นฉีดพ่นสารเคมี ร้อยละ 58.2 ใช้เครื่องพ่นยาแบบลากสายเนื่องจากเร็วและผสมสารเคมีได้ครั้งละในปริมาณมากๆ ชาวสวนร้อยละ 58.2 จะใส่อาหารเสริมก่อนในการผสมสารเคมี 3 อย่าง และชาวสวนร้อยละ 59.2 ยังฉีดสารเคมีจำนวนน้อยกว่า 20 ครั้งในรอบปีที่ผ่านมา ร้อยละ 75.2 ฉีดพ่นสารเคมีครั้งสุดท้ายก่อนการเก็บผลผลิต 7 – 14 วัน ชาวสวนร้อยละ 71.3 จะอ่านฉลากบนขวดและผสมตามอัตราที่ระบุทุกครั้ง และหากมีลมแรงชาวสวนร้อยละ 49.3 จะยืนอยู่ด้านหลังลม หากสารเคมีสัมผัสผิวหนังชาวสวน ร้อยละ 52.1 จะยังคงฉีดต่อเพราะคิดว่าคงไม่เป็นอันตรายใดๆ ร้อยละ 94.0 ยังคงฉีดพ่นสารเคมีมากขึ้น เมื่อผลไม้มีราคาดีแต่ชาวสวนร้อยละ 52.1 ไม่ใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนาน ถึงแม้จะสามารถกำจัดศัตรูพืชในสวนผลไม้ได้คืออย่างไรก็ตามชาวสวนร้อยละ 94.7 ยังคิดว่าการไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในสวนผลไม้ไม่ได้ผล เพราะเห็นว่ามียุงแมลงศัตรูพืชมากมายชนิดคอยรบกวนพืชผลอยู่เสมอจากข้อมูลดังกล่าว นอกจากทำให้เห็นสภาพการณ์การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของชาวสวนในปัจจุบันแล้วยังทำให้เห็นแนวโน้มการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในอนาคตอีกด้วย เพราะชาวสวนส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยแรงงาน และมีอาชีพทำสวนอยู่ อีกทั้งต้นไม้ผลส่วนใหญ่ยังเริ่มปลูกในอนาคตอีก 10 – 20 ปี ชาวสวนเหล่านี้ก็ยังคงมีการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชรวมทั้งสารเคมีอื่นๆ อีกต่อไปแต่จะเป็นอันตรายต่อตัวชาวสวนเอง ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมมากเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือลักษณะวิธีการใช้สารเคมีและความรับผิดชอบของตัวชาวสวนเอง

5.1.1 ลักษณะและวิธีการใช้สารเคมี

ลักษณะและวิธีการใช้สารเคมีของชาวสวน มีความถูกต้องในระดับปานกลาง มีลักษณะและวิธีการใช้หลายประการที่ชาวสวนส่วนใหญ่ปฏิบัติไม่ถูกต้องเช่น การสวมหน้ากากป้องกันไอพิษขณะฉีดพ่นสาร ความคิดเห็นของชาวสวน เห็นว่า การพ่นสารเคมีดังกล่าวคงไม่เป็นอันตรายใดๆ มากนัก อย่างมากก็คงแค่ระคายเคืองส่วนที่สัมผัสกับร่างกายเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงนั้นไม่ใช่เลย สารเคมีเป็นสารพิษเป็นสารที่มีอันตรายร้ายแรงชาวสวนจึงควรต้องสวม

หน้ากากให้มิดชิดรวมทั้งการแต่งกายให้มิดชิดรัดกุมด้วย เพื่อป้องกันไอพิษและละอองของสารเคมีเข้าสู่ร่างกายทางปากและจมูก ลักษณะการสวมและไม่สวมหน้ากากมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ดวงใจ เนตรทิพย์ (2540) หรือการฉีดพ่นสารเคมีบ่อยขึ้นในช่วงที่พืชผลราคาดี เพื่อรักษาผลไม้อให้อยู่ในสภาพดี ตลอดจนสารเคมีเมื่อสัมผัสผิวหนัง ขณะฉีดพ่นชาวสวนยังคงฉีดต่อเพราะคิดว่าคงไม่เป็นอันตรายใดๆ ลักษณะวิธีการใช้สารเคมีที่ไม่ถูกต้องเหล่านี้ ทำให้เกิดพิษภัยต่อตัวชาวสวนเอง ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

5.1.2 ความคุ้มทุนของชาวสวนผลไม้

ข้อมูลตัวเลขจากการสำรวจปี 2542 ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์หาความคุ้มทุนของชาวสวนผลไม้ได้สัดส่วนคือ 2.4 : 1 แสดงว่าชาวสวนมีความคุ้มทุนในการทำสวนผลไม้

5.2 สรุปผลการศึกษา

5.2.1 ข้อมูลทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ขนาดพื้นที่สวนผลไม้

อายุ ชาวสวนร้อยละ 61.0 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ระดับการศึกษา ชาวสวนร้อยละ 63.8 จบการศึกษาระดับ ป.1 - ป.4 สถานภาพการสมรส ชาวสวนร้อยละ 71.0 อยู่ในสถานภาพสมรสแล้วจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชาวสวนร้อยละ 51.4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 - 4 คน

ขนาดพื้นที่ของสวนผลไม้ สวนล้นจี่มีจำนวน 86 คน มีขนาดพื้นที่ของสวนน้อยกว่า 10 ไร่ สวนลำไยมีจำนวน 187 คนมีขนาดพื้นที่ของสวนน้อยกว่า 10 ไร่ สวนส้มมีจำนวน 13 คน มีขนาดพื้นที่ของสวนน้อยกว่า 10 ไร่ และสวนมะม่วงมีจำนวน 15 คน มีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 10 ไร่

5.2.2 ข้อมูลทางด้านสภาพพื้นที่และลักษณะการทำสวนผลไม้

สภาพพื้นที่ของสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 50.7 เป็นที่ดอนแหล่งน้ำที่ใช้ในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 78.4 ใช้น้ำชลประทานจากเขื่อน

- สถานที่ตั้งของสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 64.9 มีสวนอยู่นอกหมู่บ้าน
- สภาพปัญหาของดินในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 86.9 ไม่มีปัญหาเรื่องดิน
- แรงงานที่จ้างในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 74.5 มีแรงงานจำนวน 1 - 3 คน
- เครื่องทุนแรง / เครื่องจักรกลการเกษตรในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 70.0 มีเครื่องพ่นสารเคมี
- พาหนะในการขนส่งผลผลิตชาวสวนร้อยละ 67.4 ใช้มอเตอร์ไซด์ขนส่งผลผลิต

- การเปลี่ยนแปลงประเภทผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 76.2 ไม่มีการเปลี่ยนแปลงประเภทผลไม้จากเดิมที่ปลูก
- การให้น้ำในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 71.6 ให้น้ำตามร่อง

5.2.3 ลักษณะและวิธีการใช้สารเคมีในสวนผลไม้

ช่วงเวลาการพ่นสารเคมี ชาวสวนร้อยละ 58.1 พ่นช่วงเช้าและเย็น การสวมหน้ากากป้องกันไอพิษขณะฉีดพ่นสารเคมี ชาวสวนร้อยละ 61.3 ไม่สวมหน้ากากป้องกันไอพิษ เครื่องมือที่ใช้ในการฉีดพ่นสารเคมี ชาวสวนร้อยละ 58.2 ใช้เครื่องพ่นแบบลากสาย

การผสมสารเคมี 3 อย่าง ชาวสวนร้อยละ 58.5 ใส่อาหารเสริมก่อน แสดงให้เห็นว่าชาวสวนส่วนใหญ่ปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาการ

จำนวนครั้งที่ฉีดพ่นสารเคมีในรอบปีที่ผ่านมา ชาวสวนร้อยละ 59.2 ฉีดน้อยกว่า 20 ครั้ง ก็เนื่องจากว่า สวนผลไม้ส่วนใหญ่ยังไม่ให้ผลผลิตจึงดูแลรักษาน้อยกว่า ทำให้ฉีดพ่นสารเคมีน้อยครั้งนั่นเอง

จำนวนวันฉีดพ่นสารเคมีครั้งสุดท้ายก่อนเก็บผลผลิต ชาวสวนร้อยละ 75.2 ฉีดก่อนเก็บผล 7 - 14 วัน

การปฏิบัติก่อนการผสมสารเคมี ชาวสวนร้อยละ 71.3 อ่านฉลากบนขวดและผสมตามอัตราที่ระบุ แสดงให้เห็นว่าชาวสวนมีความรู้ความเข้าใจมากพอสมควรในแง่ของการผสมสารเคมี โดยเฉพาะส่วนผสมของสารเคมีกับน้ำในถังผสมสารเคมี

การปฏิบัติฉีดพ่นสารเคมีขณะมีลมแรง ชาวสวนร้อยละ 49.3 จะยืนด้านเหนือลม แสดงถึงการพัฒนาในผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตัวชาวสวนเอง

การปฏิบัติเมื่อยาหรือสารเคมีสัมผัสผิวหนัง ชาวสวนร้อยละ 52.1 ฉีดพ่นต่อเพราะ คิดว่าคงไม่เป็นอันตราย

ปริมาณการฉีดพ่นยาหรือสารเคมีเมื่อผลไม้มีราคาดี ชาวสวนร้อยละ 94 แสดงให้เห็นว่า จะฉีดพ่นสารเคมีมากขึ้น

การใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนาน ชาวสวนร้อยละ 52.1 จะไม่ใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนาน ถึงแม้ว่าจะสามารถกำจัดศัตรูผลไม้ได้ดี และชาวสวนร้อยละ 47.9 จะใช้สารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนาน หากสามารถกำจัดศัตรูผลไม้ได้ดี แสดงถึงความคิดของชาวสวนที่แตกต่าง กัน กลุ่มที่ไม่ใช้คงจะมีความคิดว่าสารที่มีฤทธิ์ตกค้างนานมีผลกระทบอย่างมากทั้งต่อผู้บริโภคและตัวชาวสวนเอง และต่อสภาพแวดล้อมด้วย หรือ อาจเป็นเพราะว่าราคาของสารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนานมีราคาค่อนข้างแพง ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นไปด้วย ส่วนกลุ่มที่ใช้ก็อาจไม่คำนึงถึงผลกระทบใดๆ แต่คงจะให้ความสำคัญกับการที่สารเคมีที่มีฤทธิ์ตกค้างนานสามารถกำจัดศัตรูผลไม้ได้ดี

การไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 94.7 เห็นว่าไม่ได้ผล เพราะศัตรูพืชมียาก

การปฏิบัติกับถ้ำพ่นยาหลังฉีดพ่นเสร็จ ชาวสวนร้อยละ 76.2 ส้างถังด้วยน้ำ

การล้างถังพ่นยาลงในแหล่งน้ำสาธารณะ ชาวสวนร้อยละ 84.0 ไม่เคยล้างถังพ่นยาลงในแหล่งน้ำสาธารณะ แสดงถึงความเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม เพราะแหล่งน้ำสาธารณะ เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญสำหรับบุคคลทั่วไปจึงไม่ควรอย่างยิ่งที่จะล้างถังพ่นลงไป

การใช้ปุ๋ยในสวนผลไม้ ชาวสวนร้อยละ 68.8 ใช้ปุ๋ยเคมีอาจเป็นเพราะหาง่ายใช้ง่ายนั่นเอง ส่วนชาวสวนร้อยละ 40.8 ใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยหมักอาจเป็นเพราะว่าราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี และสามารถที่จะฟื้นฟูสภาพของดินได้ด้วย ซึ่งถ้าใช้แต่ปุ๋ยเคมีสภาพของดินคงจะไม่ดีขึ้น

ขนาดบรรจุสารเคมี ชาวสวนร้อยละ 79.1 เลือกซื้อขนาดขวด 1 ลิตร หรือ 1,000 ซีซี ก็อาจเนื่องจาก สวนมีขนาดเล็กไม่มีความจำเป็นต้องซื้อขนาดใหญ่ ขนาดบรรจุ 1 ลิตรน่าจะเพียงพอ

การใส่ยาจับใบ ชาวสวนร้อยละ 47.9 จะใส่ยาจับใบลงไปกับสารเคมี เพราะแมลงจะได้ตายดีขึ้น

สารป้องกันกำจัดเชื้อรา ชาวสวนร้อยละ 83.0 ใช้สารแมนโคเซ็บ มากที่สุด คงเป็นเพราะว่าราคาถูกและใช้ได้กับพืชอย่างกว้างขวาง

สารกำจัดวัชพืชหรือยาฆ่าหญ้า ชาวสวนร้อยละ 59.2 ใช้เฉพาะฤดูฝน อาจเพราะว่าในฤดูฝนมีหญ้าขึ้นมากกว่าในฤดูอื่น

สารป้องกันกำจัดแมลงหรือยาฆ่าแมลง ชาวสวนร้อยละ 92.6 ใช้สารโมโนโครโตฟอส อาจเป็นเพราะสามารถกำจัดแมลงได้อย่างกว้างขวาง

การกำจัดสิ่งที่ใช้บรรจุสารพิษ ชาวสวนร้อยละ 78.0 จะเก็บไว้ขายโดยจะมีคนมารับซื้อในราคาขวดละ 1 บาท

5.2.4 ความคิดเห็นในหลักการป้องกันกำจัดศัตรูพืช แบบผสมผสาน (IPM)

การทราบเรื่องราวเกี่ยวกับสวนผลไม้ที่ประสบผลสำเร็จโดยไม่ใช้สารเคมีนั้น ชาวสวนร้อยละ 83.3 ไม่ทราบเรื่องราวนี้เลย

อุปสรรคและปัญหาหลักหากชาวสวนจะใช้วิธีการควบคุมศัตรูในสวนผลไม้ โดยไม่ใช้สารเคมีแต่ใช้แบบชีววิธี ชาวสวนร้อยละ 65.6 มีความไม่แน่ใจว่าการควบคุมศัตรูในสวนผลไม้แบบชีววิธีจะได้ผลจริงร้อยละ 21.3 ไม่เห็นเพื่อนชาวสวนใช้กัน

การใช้ปุ๋ยคอกในสวนผลไม้ ชาวสวนส่วนใหญ่ร้อยละ 60.3 จะใส่ปุ๋ยคอกเป็นบางครั้ง รองลงมาร้อยละ 28.4 จะใส่อย่างสม่ำเสมอ ส่วนชาวสวนร้อยละ 11.3 ไม่ใส่ปุ๋ยคอกเลย

การป้องกันกำจัดแบบผสมผสานเป็นวิธีการผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพดีและสามารถลดต้นทุนได้มากพอสมควร ชาวสวนส่วนใหญ่ร้อยละ 79.8 เห็นด้วยและมีชาวสวนที่ไม่เห็นด้วยคิดเป็นร้อยละ 20.2

การใช้คันคอส้ม ชาวสวนร้อยละ 70.2 ไม่ใช้คันคอแต่จะปลูกค้ำยั้งกิ่งตอน และร้อยละ 29.8 ยังใช้คันคอเพราะเห็นว่าการใช้คันคอมีลักษณะทนทานโรคดีกว่า

การตัดแต่งกิ่งต้นไม้ผลอย่างถูกวิธีสามารถลดปริมาณของแมลงศัตรูผลไม้ลงได้ ชาวสวนร้อยละ 64.6 เห็นด้วยและร้อยละ 10.6 ไม่เห็นด้วย ส่วนชาวสวนบางกลุ่ม ร้อยละ 24.8 มีความไม่แน่ใจว่าจะสามารถลดปริมาณของแมลงศัตรูผลไม้ได้จริง

การพ่นน้ำใส่ต้นไม้ผล สามารถลดปริมาณไรแดงและเพลี้ยแป้งลงได้ ชาวสวนร้อยละ 63.8 เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยร้อยละ 1.8 ส่วนกลุ่มชาวสวนบางกลุ่มร้อยละ 34.4 มีความไม่แน่ใจว่าจะสามารถลดปริมาณไรแดงและเพลี้ยแป้งลงได้จริง

การใช้สารสะเดาควบคุมแมลงศัตรูผลไม้ ชาวสวนส่วนใหญ่ร้อยละ 75.2 ทราบเรื่องการใช้สารสะเดาร้อยละ 24.8 ไม่ทราบเรื่องการใช้สารสะเดาควบคุมแมลงศัตรูผลไม้

ประเทศพัฒนาแล้วให้ความสำคัญกับการป้องกันกำจัดศัตรูผลไม้แบบผสมผสาน (IPM) ชาวสวนส่วนใหญ่คำนึงถึงเรื่องการปรับปรุงคุณภาพและปริมาณของผลผลิตกับการลดต้นทุนในการใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีคิดเป็นร้อยละ 64.5 และ 58.5 ตามลำดับ ชาวสวนบางกลุ่มคำนึงถึงเรื่องการลดอันตรายที่เกิดกับสุขภาพและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 12.4

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลดการใช้สารเคมีในสวนผลไม้ ชาวสวนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของปัจจัยทางด้านต้นทุนคิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาเป็นปัจจัยทางด้านแหล่งความรู้และสุขภาพชาวสวน คิดเป็นร้อยละ 24.1 และร้อยละ 21.3 ตามลำดับ

5.2.5 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชคือการสูญเสียระบบนิเวศวิทยา ดังได้กล่าวไว้แล้วในหัวข้อที่ 4.5 นกต้องตายไปโดยไปกินแมลง (หนอน) ที่ตายจากการฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและยังมีชาวสวนที่ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชมีอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้และบางครั้งถึงกับอาเจียน

5.8 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางให้ความรู้คำแนะนำแก่ชาวสวน เพื่อให้ชาวสวนมีการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธีและมีความปลอดภัยยิ่งขึ้น รวมทั้งอาจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารุ่นต่อไป ดังนี้

1. ในการฉีดพ่นสารเคมี ขณะฉีดพ่นชาวสวนควรสวมหน้ากากป้องกันไอพิษ เพราะเป็นการป้องกันผลกระทบโดยตรงต่อตัวชาวสวนเอง ซึ่งสารเคมีสามารถจะเข้าได้ทางปากและจมูก

หรือแม้กระทั่งทางผิวหนัง พิษภัยของสารเคมีมีมากมายมีความรุนแรงแตกต่างกันไป บางชนิดถึงกับเสียชีวิตได้ ดังนั้นไม่เพียงแต่จะสวมหน้ากากยังต้องมีการแต่งกายรัดกุมมิดชิดและฉีดพ่นด้วย ความระมัดระวังอย่างที่สุดเพื่อป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อตัวชาวสวนเอง ในการปฏิบัติตัวเมื่อยาหรือสารเคมีสัมผัสผิวหนัง ชาวสวนควรจะหยุดฉีดพ่นแล้วรีบล้างน้ำสบู่ เพื่อล้างเอาสารเคมีออกจากร่างกาย หากไม่ล้างน้ำสบู่สารเคมีก็จะตกค้างติดตัวชาวสวนไป การสัมผัสไม่บ่อยครั้งก็อาจยังไม่เป็นอะไร หากบ่อยครั้งขึ้นสารเคมีก็จะสะสมอยู่ร่างกาย และเมื่อมีปริมาณมากๆ จะแสดงผลกระทบออกให้เห็นทันที แม้กระทั่งปริมาณการฉีดพ่นสารเคมีชาวสวนจะฉีดพ่นมากขึ้นเมื่อราคาผลไม้ดี ซึ่งเป็นความคิดความเข้าใจที่ผิดเพราะหากชาวสวนฉีดพ่นบ่อยครั้งขึ้น ก็เป็นการเพิ่มต้นทุนให้มากขึ้นด้วย ผลกระทบต่างๆ ก็มีมากขึ้นด้วย ในการจัดการสวนนี้ ควรทำการสำรวจให้บ่อยครั้งแล้วใช้สารเคมีให้ถูกต้องกับชนิดของแมลง ใช้อัตราความเข้มข้นให้ถูกต้องตามคำแนะนำในฉลากไม่ใช่ในปริมาณมากกว่าที่ฉลากบรรจุ ซึ่งทำให้เป็นพิษต่อพืช (Phyto toxic) เช่น ใบไหม้ เป็นต้น บางครั้งมีแมลงศัตรูพืชอาศัยอยู่ในสวนผลไม้เป็นบางจุดเท่านั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องฉีดพ่นหมดทั้งสวน ควรฉีดเป็นจุดที่มีแมลงศัตรูพืชอาศัยอยู่

2. การใส่ปุ๋ย การใส่ปุ๋ยในสวนผลไม้ของชาวสวนมีการใส่ปุ๋ยเคมีค่อนข้างมากกว่าปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยหมัก การใส่ปุ๋ยเคมีจะให้ประโยชน์แก่พืชในช่วงระยะต้นเท่านั้น หลังจากที่พืชดูดกินปุ๋ยหมดแล้วก็จะไม่มีประโยชน์เลยซ้ำยังให้โทษอีกด้วย คือ ทำให้ดินแน่นการตกค้างของคลอไรด์ และยังทำให้ดินมีสภาพเป็นกรดอีกด้วย การใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และ ปุ๋ยอินทรีย์นอกจากพืชจะได้รับสารอาหารอย่างครบถ้วนแล้ว ยังทำให้ดินมีความร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุอยู่ในดินอย่างเพียงพอ เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชในระยะยาวดังนั้นชาวสวนควรหันมาใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ด้วยเหตุผลดังกล่าว

3. จากผลการศึกษาครั้งนี้ ชาวสวนมีลักษณะวิธีการใช้สารเคมีในสวนผลไม้ยังไม่ดีเท่าที่ควร มีการใช้สารเคมีบางอย่างที่ไม่ถูกต้อง แสดงว่าชาวสวนยังขาดความรู้บางอย่าง ดังนั้นเพื่อให้ชาวสวนมีความรู้ความเข้าใจ มีลักษณะวิธีการใช้สารเคมีที่ดี บุคคลากรทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่องการใช้สารเคมีในสวนผลไม้ให้แก่ชาวสวนผลไม้เพิ่มเติมและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดประชุมอบรม และแนะแนวการใช้สารเคมีเป็นต้น รวมถึงการชี้แจงเกี่ยวกับผลกระทบจากการใช้สารเคมีด้วย ส่งเสริมและสนับสนุนในหลักการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

4. ภาครัฐบาลควรมีมาตรการควบคุมผู้นำเข้าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างเข้มงวด และจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสารที่มีพิษรุนแรง เช่น สารเมวินฟอส สารโมโนโครโทฟอส เป็นต้น เป็นสารพิษที่มีอันตรายสูงต่อผู้ใช้และผู้บริโภค

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University